

Veselin Vukotić
www.vukotic.net

EVEREST

Da li su nam hrabri i ponosni nikšićki alpinisti dali još jedan dokaz o značaju sporta za liječenje duha impotencije?

Prije nekoliko mjeseci u Zagrebu sam kupio, a potom i pročitao knjigu Jona Krakauera „*Bez daha*“. Ni autor, ni naslov knjige mi nisu ništa značili. Privukla me je korica – slika nekog planinskog vrha u magli... Mont Everest... Knjiga je o ekspediciji na Mont Everest, u kojoj je učestvovao i njen autor, inače novinar nekog lista koji prati ekstremne sportove... Opis ekspedicije, koja se za većinu njenih članova, nažalost, završila tragično. Lični doživljaj autora događaja koje je i sam proživljavao... Katkada, opis tih događaja dostizao je za mene veći nivo mašte od Žil Verna ili Oldusa Hakslija... Sjetih se Dostojevskog: „*Stvarnost je fantastičnija od mašte!*“... Možda je upravo ta knjiga uticala da sam, iako nemam nikakvog dodira sa planinarenjem i alpinizmom, sa interesovanjem i zebnjom pratio vijesti sa ekspedicije hrabrih Nikšićana... Često sam se pitao kako je njihovim roditeljima, što je vjerovatno posljedica roditeljske solidarnosti i razumijevanja.

„Što je put neizvjesniji, i napor veći, to će na kraju balade slađa krv teći žilama alpinista. Opasnosti koje ga prate služe samo da izoštre njegova čula i ojačaju kontrolu. U alpinizmu vrijedi pravilo: napor i koncentraciju svjesno povećavati da bi se um očistio od nevažnih stvari. Tako izgleda i model svakodnevnog života... Ipak, ima jedna velika razlika: u svakodnevnom životu greške se mogu ispraviti ili nekim kompromisom svesti na podnošljivu mjeru – ovdje je svaki korak, ma koliko malen ili kratak bio, od životne važnosti.“ (Krakauer, J. „*Bez daha*“, str.59)

Samo hrabri Nikšićani čija razbuknuta želja je pobijedila racio realnosti znaju šta su prošli i doživjeli. Spadam u ljude koji ne vjeruju bilo čijoj tvrdnji da do kraja razumije što mu je drugi ispričao. Kako razumjeti nešto, a pri tom ne osjetiti emociju koju je proizveo taj događaj u duši onog koji ga je doživio? Zaista, da bi razumjeli, mora se doživjeti! Da bi se osjetilo, mora se probati... Indijanci kažu: „*Ne možeš razumjeti onoga u čijim mokasinama nisi hodao*“.

Ako teško možemo dubinski razumjeti priču naših alpinista, jer je nismo doživjeli, da li možemo pokušati da razmišljamo o njenim porukama i da pokušamo da te poruke primijenimo na sebe? Zaista, mnogo je poruka koje šalje uspjeh trojice sjajnih Nikšićana. Od toga koliko je ulaganja u sebe i napora potrebno za uspjeh, ljubavi da se to izdrži, i smjelosti da se preuzme rizik za svoj život i nemir u porodici, preko toga koliko je važno pripadati i raditi u timu, do toga da vrh budi poštovanje drugih ili makar želju drugih da i na tren budu sa uspješnima.

Ipak, polazeći od mog dalekog doživljaja onoga što se moglo događati na Himalajima, njihovih izjava i govora na dočeku, za mene je ključna poruka: DA BI USPJELI MORATE IMATI DODIRA SA ŽIVOTOM... Možda sam pod utiskom sjajne nove knjige Coleen Mc Cullough „*Dodir*“, koja upravo govori o iskušenjima ljudi iz života. Pitam se, zašto me, barem u ovom

trenutku to privlači, odnosno zašto mi se ta veza sa životom, sa prirodom toliko dojmi? Smatram da niko ne spori da je Everest utjelovljenje svih snaga prirode i da ih je samo životnost snage, brzina misli i nesalomivost duha mladih Nikšićana mogla pobijediti. Da li u toj borbi sa divljinom planine, oličenjem snage života možemo zamisliti nekog pekmezovića, razmaženka, nekoga ko očekuje da će se na vrh popeti na tuđoj grbači, nekoga ko drži lekciju drugom kako treba da se popne na vrh, iako sam to nije nikada probao; nekoga ko kaže: „Popeo bih se, no neću!“ Zamislite šalterskog radnika koji na visini od 100 m ispod vrha Everesta kaže: „Ne možete dalje! Dođite kroz nedjelju dana!“.

I mnogo toga metaforičnog se još može navesti. Za mnoge je i ovo dovoljno smiješno! Kakve to ima veze? Kakve veze ima penjanje na Everest sa našim svakodnevnim ponašanjem? Nažalost, sve manje! I tu je problem! *Birokratizacija* duha koju shvatam kao bezživotnost i zadah pokvarenog duha; *mekdonaldizacija duha*, koju simboliše snobovska uniforma i duha i ponašanja; *politizacija duha* kao opijenost lakim i sigurnim putevima ka vrhu; *digitalizacija duha* – zašto se izlagati opasnostima realnog života kada se to sve može postići u virtuelnom svijetu bez rizika, sjedeći ili ležeći – jesu sve više naša svakodnevnica, način razmišljanja i shvatanje života. Nosioc tog duha impotencije upravo drže „predavanja“ o potrebi kreacije, inovacija, napretka, o modelima uspjeha,... O tome kako treba „organizovati društvo“, kako se obračunati sa tržištem i privatnom inicijativom i kako živjeti bez rada i rizika, kako treba zaboraviti tradiciju i što prije se odreći sebe da bi nas drugi izdržavali. Gura se neki model sveznalaštva, lakodohvata i dodvorništva. Profesor Boško Gluščević je mnogo od toga zvao „funkcionalna pamet“. U međuvremenu se paradoks promijenio, proširio i poprimio oblik „pamet pametno pametnih“...

Smatram da je sadašnje stanje duha („pametovanje“) upravo posljedica odvajanja misli od života, od realnih problema što neminovno vodi zakržljalosti duha. „Nerazvijenost je stanje duha“ – i pojedinca i kompanije i države!

Biti realan znači biti i hrabar i smio, suočiti se hrabro sa svojim životom, stvoriti nešto u životu, hrabro ga proživjeti, shvatajući svoj život kao najveći Božiji dar. Iz ovoga izvodim i jedan važan problem danas u Crnoj Gori – to je nedostatak samopouzdanja... Da li smo se zapitali zašto se naši ljudi plaše odlaska u nepoznato? Zašto se toliko plaše neizvjesnosti? Zašto se toliko teži sigurnom i poznatom? Da li smo se nekada zapitali zašto neki krupni razvojni projekti decenijama ne mogu biti realizovani ili ih uopšte nema?... Jednostavno, sve je manje petlje! A bez nje, sve je manje osvojenih vrhova!

Ova tri mladića su nam to pokazala i još više nas na to opomenula. Ali i one mlade ljude koji su ih dočekali shvatam ne samo kao ljude koji su došli da pozdrave osvajače Everesta, već i kao svojevrsan vid pobune mladih protiv sve veće mlitavosti duha i metiljavosti karaktera... Skandirajući „Ovô je Nikšić!“ jasno su iskazali da cijene hrabrost i odlučnost i da se prije svega sa tim poistovjećuju... Nije ni slučajno da su navijači iz Nikšića sebe nazvali „Vojvode“ – to je titula koja se prevashodno dobija za hrabrost.

Momci iz Nikšića su pokazali da ima ljudi koji iz dodira sa životom crpe i svoj život i znanje i svoju hrabrost i odlučnost. U ljudima takvog duha i karaktera i vidim budućnost Crne Gore, jer znanje bez smjelosti i hrabrosti je papir kojeg nikakvi vjetrovi ne mogu odnijeti na bilo koji vrh!